

PROF. BŁAŻEJ OSTOJA LNISKI
AKADEMIA SZTUK PIĘKNYCH
W WARSZAWIE, 30.11.2020

RECENZJA

**dorobku twórczego, naukowego i dydaktycznego
Pana dra Pawła Kwiatkowskiego z Akademii Sztuk
Pięknych w Łodzi sporządzona w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.**

Recenzja została sporządzona na podstawie dostarczonej dokumentacji (m.in. prezentacja zawierająca 26 grafik (w wersji cyfrowej zawarta w folderze Dzieło), autoreferat, wykaz dorobku, dokumentacja wystaw, oraz pozostałe dokumenty związane z postępowaniem zawierające wniosek, kopię dyplomu doktora sztuki i dane wnioskodawcy).

Dr Paweł Kwiatkowski urodził się w 1981 r. w Mońkach. W 2011 roku otrzymał dyplom ukończenia studiów i tytuł magistra sztuki na Wydziale Grafiki i Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi, w tym samym roku otrzymał wyróżnienie w konkursie za najlepszą pracę dyplomową Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi. Stopień doktora sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne uzyskał w 2017 r. na podstawie rozprawy pt. Jednostka i tłum, autonomiczna wartość osobowości wobec uwarunkowań społecznych w cyklu grafik w technice przedruku i kolografii. Tytuł naukowy został nadany uchwałą Rady Wydziału Grafiki i Malarstwa ASP w Łodzi. Od 2011 roku jest związany z macierzystą uczelnią, początkowo zatrudniony na stanowisku asystenta, od 2019 roku na stanowisku adiunkta, którą to funkcję pełni do dziś.

Dokumentacja dorobku twórczego i aktywności artystycznej Kandydata robi pozytywne wrażenie. Artysta zdobył kilka prestiżowych nagród i wyróżnień, w 2019 otrzymał I nagrodę na Biennale Grafiki w Bukareszcie, w 2015 r. wyróżnienie honorowe na międzynarodowym Triennale Grafiki w Krakowie, w 2014 nagrodę Centrum Grafiki i Badań Wizualnych na Triennale Grafiki w Belgradzie.

Paweł Kwiatkowski jawi się jako osoba niezwykle dynamiczna i zaangażowana w życie uczelni. Wspólnie z prof. Sławomirem Ćwiekiem [pomysłodawcą projektu], prowadzi Galerię 144 Grafiki prezentującą twórczość graficzną i rysunkową najwybitniejszych artystów reprezentujących grafikę artystyczną, jak i też promującą prace najlepszych studentów. Od 2014 roku współpracuje z Galerią Sztuki Współczesnej w Łomży promując twórczość dydaktyków Katedry Grafiki Artystycznej ASP w Łodzi [organizacja corocznych wystaw]. Brał udział w licznych wystawach indywidualnych i zbiorowych, m.in. 2019 r. wystawa indywidualna Galeria Amcor, Łódź, 2018 MusA, Museu de Arte da UFPR, Kurytyba, Brazylia, 2017 Galeria u Dyplomatów, MSW, Warszawa, oraz Muzeum Sztuki Współczesnej w Łomży. Wystawy zbiorowe to m.in 2019 Międzynarodowe Biennale Grafiki w Bukareszcie, Międzynarodowe Triennale Grafiki w Sofii, 2018 Triennale Grafiki Polskiej, Muzeum Śląskie w Katowicach, International Printmaking Triennial, Novosibirsk, Rosja, 2015 wystawa główna w ramach Międzynarodowego Triennale Grafiki w Krakowie, Bunkier Sztuki.

Prace w zbiorach m.in. Muzeum Narodowego w Warszawie, China Printmaking Museum, Guanlan, Chiny, Ino-cho Paper Museum, Kochi, Japonia, Novosibirsk State Art Museum, Rosja, Międzynarodowym Centrum Grafiki KAUS w Urbino, Włochy, Międzynarodowym Triennale Grafiki w Krakowie, Muzeum Okręgowym im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy.

DZIEŁO (CYKL HAUST)

I AUTOREFERAT

Paweł Kwiatkowski jako osiągnięcie wynikające z art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce wskazuje cykl grafik *Haust*, składający się z 26 prac, upubliczniony na siedmiu wystawach indywidualnych, obejmujących prezentacje kolejnych etapów cyklu. Pierwsza prezentacja nastąpiła w 2017 r. w Galerii Sztuki Współczesnej w Łomży, natomiast ostatnia w 2019 r. w Galerii Amcor, w Łodzi. Prace te zostały wykonane w łączonych technikach graficznych z dominującą rolą kolografii. Autor w swoim cyklu rozwijanym na przestrzeni kilku lat demonstruje głęboką znajomość warsztatu, biegłość w łączeniu odmiennych formalnie technik a także odwagę w eksperymentowaniu z materiałem graficznym. W pracach tych odzwierciedla się zarówno szeroka wiedza na temat technologii, jak też mocno uwidacznia się samoświadomość artysty w budowaniu i określaniu własnej formy. Autor cyklu *Haust*, jak sam pisze w swym autoreferacie, wykorzystuje w swej pracy

twórczej rolę przypadku lecz nie pozwala zwodzić się na manowce, jest to zatem rodzaj przypadku kontrolowanego. W sferze filozoficznej artysta zmierza w stronę fatalizmu, w swojej autorefleksji pisze: „Metaforycznie rzecz ujmując, życie ludzkie jest jak jadąca po torach lokomotywa. Jedzie tam, dokąd prowadzą ją tory, nie mogąc się cofnąć ani zatrzymać, mogąc tylko, na pewnym fragmencie trasy, przyspieszać lub zwalniać”.

Już na początku autoreferatu określając swoją postawę twórczą artysta w jasny sposób daje do zrozumienia, że nie wierzy w bezgraniczną wolność człowieka czy też możliwość kształtowania w dowolny sposób swego losu. Odwołując się do mitologii artysta przywołuje pojęcia przeznaczenia i przypadku uosabianych w Grecji pod postacią Mojry i Tyche. Według Pawła Kwiatkowskiego czynnik czasu i miejsca, to kategorie które po skorelowaniu z uwarunkowaniami społecznymi ustanawiają ostateczne granice, w których może poruszać się jednostka. W tym kontekście cały cykl *Haust* możemy odczytywać jako rodzaj próby wyrwania się ze schematu, czy też przekroczenia barier ograniczających ludzką egzystencję. Stąd też w pracach składowych tego cyklu odczuwalny jest rodzaj magicznego spowolnienia, tak jakby artysta wielokrotnie podejmował próby zogniskowania soczewki w celu przybliżenia wybranego momentu z przeszłości. Przyglądając się z uwagą grafikom Pawła Kwiatkowskiego możemy odnieść wrażenie, że oglądamy obrazy reprezentujące pewne wydarzenia, zamrożone w kadrze konsekwentnie zbudowanej i przemyślanej kompozycji. Czas nie może być zatrzymany, ale następuje jego spowolnienie. Paweł Kwiatkowski dzieli się swoimi przemyśleniami odnośnie trwania i mijania, pozycji człowieka we wszechświecie i konstatuje: „Żyjemy w nieprawdopodobnym tempie, nie zdając sobie sprawy, jak ogromna prędkość nami zawładnęła. Mając coraz silniejsze technologie, coraz słabiej kontrolujemy kierunek zmian, w jakim one zmierzają. Nie wiadomo, w jaki sposób zapanować nad tym procesem.” A jednak, choć czas działa na niekorzyść człowieka, ten ostatni nie jest zupełnie bezbronny wobec jego destrukcyjnej siły.

Kim jest bohater cyklu *Haust*? Jak twierdzi autor, bohaterem jest szary człowiek, co więcej odarty z cech szczególnych i charakterystycznych: „Pokazuję zwyczajnych ludzi w zwyczajnych pozach i w standardowych sytuacjach: mijających się na ulicy, jadących samochodem, siedzących obok siebie przy stole.”

A zatem są to historie pozbawione aury magiczności, czynności banalne, przygody każdemu mogące się przydarzyć. Takie działanie stwarza według artysty szersze pole interpretacyjne. W pracach Pawła Kwiatkowskiego widać silne dążenie do syntezy, skracania wypowiedzi tak, by ta dźwięczała krótko ale dosadnie – co wymaga dużej autodyscypliny. Świat ten opiera się na mocnym kontraście, zazwyczaj sylwetowo traktowanej postaci wyodrębnionej w całości lub fragmentarycznie z jasnego tła. Paweł Kwiatkowski sprowadza swoją paletę barwną do dwóch kolorów, napięcie budowane jest wyłącznie przez zastosowanie czerni i bieli. W tym świecie nie ma miejsca na zniuansowane detale, bawienie się dekoracjami. Uwaga odbiorcy ma zostać ukierunkowana na relacje między postaciami, i pod tym kątem budowane są wszystkie prace.

Poszukiwania własnego języka graficznego są poparte nadbudową humanistyczną. Paweł Kwiatkowski odnosi się w swoim autoreferacie do refleksji Strzemińskiego, twórczości Andrzeja Wróblewskiego i Francisa Bacona, inspirowane się fotomontażem i obrazowaniem kina Nowej Fali [Jean-Luc Godard, François Truffaut, Louis Malle]. Autor cyklu *Haust* dzieli się osobistymi przemyśleniami na temat sztuki, jej znaczenia dla człowieka w wymiarze indywidualnym jak i też w ogólnej, szerszej perspektywie. Porusza też kwestie ważne z punktu widzenia artysty – zaletę surowości i minimalizmu w budowaniu formy, kwestię szumu informacyjnego, zdolność wyodrębniania z masy obrazów i różnorodnych bodźców tych najważniejszych i najistotniejszych.

Zainteresowanie wymiarem społecznym sztuki pojawiło się w kręgu zainteresowań Pawła Kwiatkowskiego już wcześniej, co zaowocowało dokonaniem w postaci rozprawy doktorskiej poświęconej kwestii indywidualności, tłumem i uwarunkowań społecznym. W pewien sposób cykl grafik wskazany jako dzieło habilitacyjne kontynuuje te zagadnienia. To specyficzne podejście, rodzaj zaangażowania, czy wręcz misji którą przypisuje Paweł Kwiatkowski sztuce buduje rodzaj wrażliwej narracji i jest niewątpliwie czymś, co mocno ujmuje odbiorcę. Ta powaga w traktowaniu zarówno artysty budującego relację z widzem, jak i sztuki nieobojętnej [na działania jednostki, wyzwania współczesności] sprawia, że wobec grafik Pawła Kwiatkowskiego nie można przejść obojętnie. Nawet jeśli nie każdy w pełni się zgadza z proponowaną estetyką, oscylującą niekiedy między krótkim, szybkim gestem, szablonem street-artu [jak np. praca *Trip three*] a cytatem fotograficznym [np. serigrafie *Pod słońce*, *Take me to the river*], to niewątpliwie cykl *Haust* jest mocno wyrazisty i zapada w pamięć. Kategoria czasu jest szczególnie istotna dla Pawła Kwiatkowskiego, co wyraża się w ukierunkowaniu na przeszłość i wydo-
bywania z niej szczególnych momentów. Jak sam autor wyznaje, opowiada swoje historie, aby zatrzymać chwilę, oddać jej nastrój. Jest to szczególny rodzaj uwagi. Autor cyklu *Haust* stawia na operowanie konkretem, redukując ozdoby do minimum. Wydaje się, że w działaniu tym jest więcej z magii fotografii aniżeli teatru, układ postaci wygląda często bardziej na uchwycony w momencie działania się, a nie zaaranżowany. Niekiedy przypomina to rodzaj podążania za Barthowskim *punctum*, kiedy to obserwujemy zerwanie ciągłości czasowej, następuje wyostrenie elementu i „rysowanie przedmiotu za pośrednictwem pryzmatu”*

Paweł Kwiatkowski tworząc daną pracę skupia się na detalu i zatrzymuje uwagę widza rozbudowując ten detal w sobie tylko właściwy sposób. Stąd tak istotne są szczegóły: grymas twarzy, lekkie skrzywienie ust, które naprowadzają widza na konkretne tory interpretacyjne. Tytułowy *haust* to nie tyle rodzaj zachłyśnięcia, czy łapczywość w konsumowaniu, ale raczej silna potrzeba intensywnego doznania. W mojej interpretacji jest to raczej haust powietrza, który sprawia, że płuca rozszerzają się, wzbogacona krew syci organizm a serce zaczyna bić szybciej. Choć Paweł Kwiatkowski widzi przyszłość jako rodzaj chaotycznej masy i wyraźnie deprecjonuje jej wartość w odniesieniu

* R. Barthes, *Światło obrazu. Uwagi o fotografii*, tłum. Jan Trznadel, Warszawa 1996, s. 179.

do przeszłości, tytułowy haust jest również szczególnym, nie bezpośrednim rodzajem afirmacji przyszłości rozumianej jako oczekiwanie na to, co nadejdzie. Cykl prac Haust uważam za niezwykle interesującą realizację, i dlatego tym bardziej jestem ciekaw przyszłych dokonań artysty, oraz jaką drogę wybierze na kolejnych etapach swojej kariery artystycznej.

KONKLUZJA

Pan dr Paweł Kwiatkowski jest artystą świadomym i z dużą dyscypliną kształtującym swój język graficzny. Za niezwykle cenną w tym kontekście uważam jego prohumanistyczną postawę i rodzaj wrażliwej narracji przepijającej w jego pracach należących do cyklu Haust. Postawa aktywna, ukierunkowana na dobro wspólne demonstruje się m.in. w jego zaangażowaniu w rozwój grafiki artystycznej na terenie macierzystej uczelni jak i również poza nią. Artysta ten ma dużą wiedzę w zakresie technik graficznych i nieustannie dąży do udoskonalenia swojego warsztatu. Na podstawie analizy przedstawionego materiału – stwierdzam, że działalność twórcza Pana dr Pawła Kwiatkowskiego oraz jego dorobek naukowy i dydaktyczny spełniają wymogi ustawowe a zatem popieram wniosek o nadanie dr. Pawłowi Kwiatkowskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

5

RECENZENT

